

Uppföljning av handlingsplan, budget i balans 3.0

Kollektivtrafiknämnd

Uppföljningsperiod januari till april 2024

Bakgrund – Handlingsplan för en ekonomi i balans

Inför verksamhetsåret 2023 beslutade Regionfullmäktige i Region Örebro om 151,5 miljoner kronor i minskade ramanslag till regionens olika nämnder. I och med att Kollektivtrafiknämnden haft flera år med ekonomiska utmaningar och en långtidsprognos som visade på fortsatt stora underskott undantogs nämnden från dessa kostnadsreduceringar. Under 2023 prognostiserades ett underskott på 175 miljoner kronor. För 2027 prognostiserades ett underskott med 193 miljoner kronor.

Kollektivtrafiknämnden (maj 2023)	2023	2024	2025	2026	2027
Långtidsprognos (Mnkr)	-175	-196	-177	-186	-193

I verksamhetsplanen för 2024 beslutade fullmäktige om en prisuppräkning på 10% och tilldelade Kollektivtrafiknämnden en utökad ram på 101,6 miljoner kronor från den skattehöjning som genomfördes. För att nå ekonomisk balans och täcka det återstående underskottet från 2023 på 50,3 miljoner kronor, utarbetade Kollektivtrafiknämnden en handlingsplan (BIB 3.0) med sex grupperade åtgärdsförslag, som beräknas spara totalt 58,6 miljoner kronor.

Beslutade åtgärder i handlingsplan	Mnkr 2024	Mnkr 2025	Mnkr 2026	Mnkr 2027	Antal åa	Antal förslag
Intäkter	1,5	15,1	16,3	16,5		1
Personalkostnader	0,9	1,7	1,7	1,7	2,00	1
Övriga kostnader	6,19	21,54	34,29	40,39		4
Summa	8,59	38,34	52,29	58,59	2,00	6
Beräknad effekt av handlingsplan	15%	65%	89%	100%		

Handlingsplanen förväntas ge full effekt 2027 och inkluderar en minskning av 2,00 årsarbetare (åa) enligt beslutet 2023. Denna handlingsplan kommer att följas upp fyra gånger under 2024:

- Uppföljning av perioden januari – april, 4 juni 2024
- Uppföljning av perioden januari till juli 2024, 28 augusti 2024
- Uppföljning av perioden januari till oktober 2024, 4 december 2024
- Uppföljning av helåret 2024 sker i samband med verksamhetsberättelse 2024

Hur många av handlingsplanens beslutade åtgärder bedöms som uppfyllda?

Antal genomförda åtgärder, handlingsplan	Handlingsplan		Prognos helår	
	Antal åtgärder	apr-24	2024	
Summa antal åtgärder	7	1	1	

Handlingsplanen bygger på 7 grupperade åtgärder och i uppföljningen kan 1 åtgärd anses som uppfyllda i april 2024.

Vilka synliga effekter kan utläsas för perioden gällande årsarbetare?

Antal minskade årsarbetare (åa) handlingsplan*

	Handlingsplan	Prognos helår	
	ÅÅ	apr-24	2024
Summa årsarbetare (ÅÅ)	2,0	1,0	1,0

*Definition årsarbetare, avtalad tjänstgöringsgrad.

I handlingsplanen planerade verksamheten att minska antalet anställda inom verksamheten med 2,0 åa. I april 2024 har verksamheten minskat med en årsarbetare och prognosen är att den andra tjänsten ska åtgärdas genom en pensionsavgång med effekt 2025.

Vilka synliga effekter kan utläsas i redovisningen för perioden i ekonomin?

Synliga effekter i ekonomi enligt uppföljning (Mnkr)

Intäkt/kostnadsslag	Handlingsplan	Prognos helår		Andel uppfyllda åtgärd nuläge
		apr-24	2024	
Intäkter	16,5	0,9	1,5	5%
Personalkostnader	1,7	0,0	0,9	0%
Övriga kostnader	40,4	2,7	6,2	7%
Summa Mnkr	58,6	3,6	8,6	6%

Handlingsplanen förväntas spara 58,6 miljoner kronor på årsbasis. Fram till april 2024 har en ackumulerad effekt på 3,6 miljoner kronor uppnåtts, vilket motsvarar 6% av handlingsplanens totala värde. För helåret 2024 förväntas handlingsplanen generera en effekt på 8,6 miljoner kronor eller 15% av handlingsplanens totala värde.

Följer verksamheten den beslutade handlingsplanen ekonomiskt? (Hur ser helårsprognosen av handlingsplanen ut för åren 2024, 2025 och 2026?)

Prognostiserat utfall av handlingsplan per helår

Intäkt/kostnadsslag	Handlingsplan	Prognos -24	Prognos -25	Prognos -26	Prognos -27
Intäkter	16,5	1,5	15,1	16,3	16,5
Hyr läkare					
Personalkostnader	1,7	0,9	1,7	1,7	1,7
Övriga kostnader	40,4	6,2	21,5	34,3	40,4
Summa Mnkr	58,6	8,6	38,3	52,3	58,6

Verksamheten följer den beslutade handlingsplanen med planerade ekonomiska effekter. Nämndens åtgärder sträcker sig över fyra verksamhetsår och förväntas nå full effekt år 2027.

Behöver beslutad åtgärdsplan kompletteras med ytterligare åtgärder för att uppfylla handlingsplanens intentioner med en ekonomi i balans senast 2027?

Kollektivtrafiknämndens långsiktiga åtgärdsplan sträcker sig fram till 2027 för att uppnå ekonomisk balans. Utmaningen ligger i att flera faktorer, såsom inflation och bränslepriser med mera, påverkar nämndens kostnader. Det krävs kontinuerliga omberäkningar av prognoser för att ge korrekt ekonomisk information så att nämnden vid behov ska kunna fatta beslut om ytterligare åtgärder för att säkerställa en ekonomi i balans enligt plan 2027.

Uppräkning av ramanslag 2025-2027

En viktig aspekt är uppräknings av ramanslaget enligt LPIK (Landstingsprisindex). Den senaste prognosen från SKR för LPIK visar en förväntad uppräkning på -1,4% för 2025. Detta har en betydande påverkan på Kollektivtrafiknämndens ekonomi, där höga sociala avgifter till följd av tidigare hög inflation är en viktig bidragande faktor.

Om regionfullmäktige väljer att räkna upp ramanslaget enligt LPIK kommer detta ha betydande konsekvenser för Kollektivtrafiknämnden. LPIK-indexet baseras på kostnader för hela regionen, där personalkostnader utgör cirka 61 procent av kostnadsmassan. I jämförelse utgör personalkostnaderna endast 5 procent av kostnadsmassan för Kollektivtrafiknämnden. Med en annorlunda kostnadsmix, där personalkostnaderna är låga och avtalskostnaderna höga, skulle en negativ uppräknings av ramanslaget innebära behov av ytterligare åtgärder från nämndens sida.

Två scenarios för långtidsprognos

För att visa hur mycket denna LPIK påverkar Kollektivtrafiknämndens ekonomiskt för perioden 2025-2027 tid har långtidsprognosen uppdaterats med två olika scenarios där:

- Scenario 1: Ramanslaget 2025-2027 för kollektivtrafiknämnden räknas upp med LPIK
- Scenario 2: Ramanslaget 2025-2027 räknas upp med LPIK efter Kollektivtrafiknämndens viktning av olika kostnadsslag

Kollektivtrafiknämnden (maj 2024) - Scenario 1	2025	2026	2027
Scenario 1 (LPIK enligt SKR)	-1,4%	1,1%	4,0%
Avvikelse mot budget i mnkr (långtidsprognos)	-53,3	-49,0	-37,1

Kollektivtrafiknämnden (maj 2024) - Scenario 2	2025	2026	2027
Scenario 2 (LPIK enligt KTN)	1,9%	2,6%	2,7%
Avvikelse mot budget i mnkr (långtidsprognos)	-26,8	-9,8	-7,3

**Indexering efter KTN's budgetfördelning*

Differens Scenario 1 och 2 (Mnkr)	2025	2026	2027
	26,5	39,2	29,8

Båda långtidsprognoserna inkluderar samtliga effekter av den beslutade handlingsplanen, Bib 3.0.

För Kollektivtrafiknämnden har det stor betydelse vilken metod som används. Scenario 2 genererar för 2025 cirka 26,5 miljoner kronor i högre ramanslag jämfört med scenario 1. För 2027 genererar scenario 2 cirka 30 miljoner kronor i högre ramanslag.

Krav på ytterligare åtgärder

Beroende på vilket scenario som blir verklighet, krävs olika åtgärder för att säkerställa ekonomisk balans 2027:

- Scenario 1: Ytterligare åtgärder på cirka 37 miljoner kronor (2027).
- Scenario 2: Ytterligare åtgärder på cirka 7 miljoner kronor (2027)

Rekommendation för fortsatt arbete

Trots att handlingsplanen förväntas vara helt uppfylld vid utgången av 2027, saknar Kollektivtrafiknämnden enligt nuvarande långtidsprognos cirka 7 miljoner kronor för att uppnå ekonomisk balans. För att säkerställa detta och förbereda sig för eventuella framtida kostnadsökningar, krävs åtgärder på minst 7 miljoner kronor, tillsammans med ytterligare åtgärder för att hantera kommande oförutsägbara ekonomiska påverkningar och säkra långsiktig ekonomisk stabilitet från 2028 och framåt.

Då det finns en osäkerhet hur index kommer att hanteras enligt beskrivning ovan och hur stort kommande besparingskrav kommer att bli föreslås nämnden avvakta delårsrapporten per 31 juli innan beslut om ytterligare framtagande av åtgärder tas. Det har också gått bara 4 månader med den nya prissättningen för 2024 och dess effekter är ännu inte tydligt beräkningsbara då påsken låg i en annan månad 2024 än 2023. I handlingsplanen finns också en del utredningsuppdrag som ska redovisas på kollektivtrafiknämnden 28 augusti 2024.